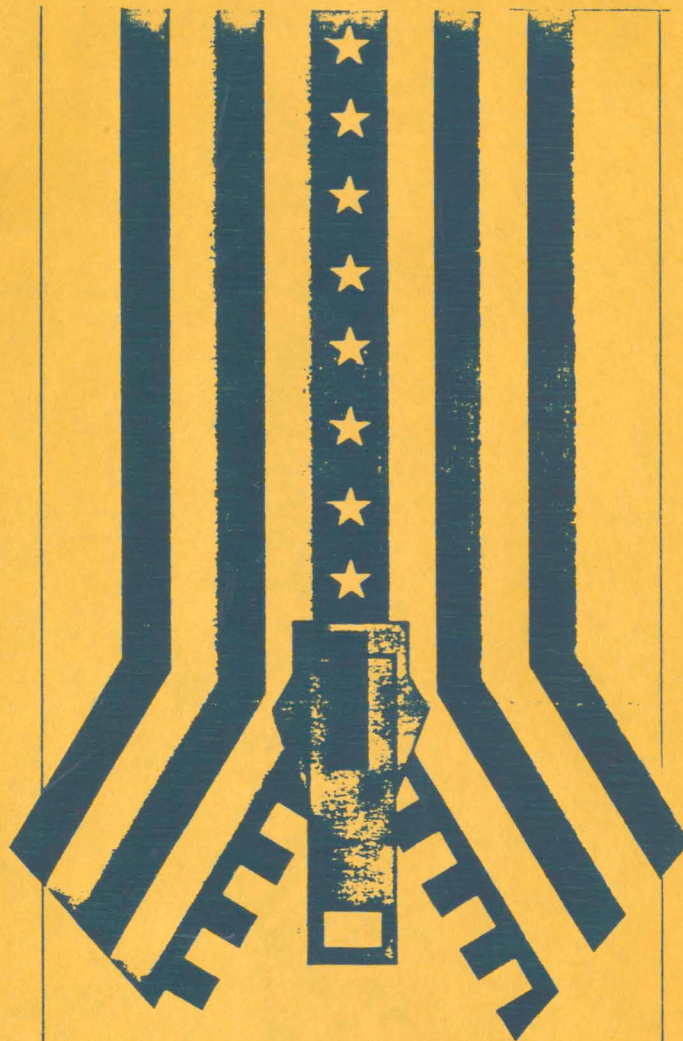

Stulen

ExA: N.M.S
Vägledn
1990

It's Swedish!

Svenska bidrag till vetenskap, teknologi och industri

Översättning till svenska av foldern "It's Swedish!"

NORDISKA MUSEET
STOCKHOLM

Katn 6 juni - 4 november 1990

Nya Sverige

Calmare Nyckel, den svenska regeringens skepp, avseglade 1638 västerut och ankrade på floden Christina i Delaware. Så grundades den svenska kolonin Nya Sverige i Amerika.

Den stora emigrationen

De första kolonisatörerna var 800 till antalet. Långt senare, från 1840 till 1920, utvandrade ca 1,2 miljoner svenskar till Amerika med sina familjer, sin religion, sin kultur och sina förhoppningar om en drägligare tillvaro.

Emigranterna, som spred sig över hela den amerikanska kontinenten, blev förfäder till de 4,2 miljoner amerikaner av svensk härkomst som idag lever och verkar överallt i USA.

Timmerkojan, symbolen för den amerikanska pionjärandan, var från början en typ av boningshus som byggdes av de första svenska immigranterna.

Berömda svenskar och svenskamerikaner

Ett stort antal av de svenska immigranterna och deras avkomlingar blev framstående män och kvinnor i det amerikanska samhället: Carl Sandburg, Charles Lindbergh, Edwin Aldrin, Rand Araskog, John W. Nordstrom, Earl Warren, Rudolph Peterson, Leroy Anderson, Susan Hayward, Peggy Lee, Ann-Margret Olson och många andra.

Uppfinningar som erövrat världen

Många internationellt välkända produkter och teknologiska idéer är svenska uppfinningar: **Blixtlåset**, uppfunnet och patenterat 1913 av Gideon Sundbäck. **Det sfäriska kullagret**, utvecklat av Sven Wingquist. **Hasselblads-kameran**, som används av NASA för fotografering på månen och i världsrymden. **Separatorn** som Gustaf de Laval utvecklade 1876. **Pacemakern**, doktor Rune Elmqvists innovation från 1958. Det 3-punktsinfästa **säkerhetsbältet** ... **Telefonsvaren**, som den är utformad idag, utvecklades av en svensk ingenjör på Ericsson. De moderna **skiftnycklarna** är en lätt modifierad version av Johan Petter Johanssons patent från 1891.

Överallt i världen fylls svenska **tetraförpackningar** med ca 5 miljarder liter drycker per dag med hjälp av 5 600 Tetrapak-maskiner.

År 1915 vann en svensk immigrant en tävling som gick ut på att konstruera en flaska med en sådan form att den genast kunde kännas igen, även om den gått i tusen bitar - **Coca-Cola flaskan**.

Säkerhetständstickan, uppfunnen och patenterad 1844, har också en svensk som upphovsman, G E Pasch. Han överförde den ena av de två komponenter, som fick den gamla tändstickan att tända mot vilken yta som helst, till ett strykplån.

Sverige av idag

Tradition, erfarenhet, företaganda och know-how har i kombination med skicklig arbetskraft och stora naturtillgångar skapat Sverige av idag.

Dagens Sverige är ett högt industrialiserat och högteknologiskt land, världsberömt för sin kvalitet, säkerhet och tillförlitlighet.

Högautomatisering har varit en av orsakerna till vår framskjutande ställning i världen som industriland idag **ABB robotar** t ex säljs över hela världen, även i Japan!

Sverige konkurrerar framgångsrikt på världsmarknaden med bilar från **Volvo** och **Saab**, som båda två även är engagerade i betydelsefulla rymdprojekt i samarbete med europeiska företag.

Andra "high-tech" produkter från Sverige återfinns inom läkemedelsteknologin, t.ex **dialysapparaten** och **lokalbedövningsmedlet xylokain**. Inom energiöverföring, telekommunikationer, t ex **Ericssons mobiltelefon**, papper och pappersmassa och processteknik intar Sverige också en framskjuten plats i världen.

Pionjärer inom vetenskap och teknologi

Krigsfartyget "Monitor" var ångdrivet och utrustat med ett bepansrat **vridbart kanontorn**. John Ericsson hette konstruktören och han var också upphovsmannen till den första effektiva **fartygspropellern**. "Monitor" vann det berömda slaget den 9 mars 1862 mot sydstaternas pansarskepp "Virginia" (tidigare "Merrimac")

Alfred Nobel (1833-1896) började sin berömda bana som kemist. Trots att han i grunden var pacifist, blev han världsberömd för sin uppfinning **dynamiten**.

Christoffer Polhem (1661-1751), uppfinnare och ingenjör, kallas ofta den svenska teknologins och det amerikanska tillverkningssystemets fader. Under de första årtiondena av 1700-talet införde han **automatiserad serietillverkning** av utbytbara maskindelar.

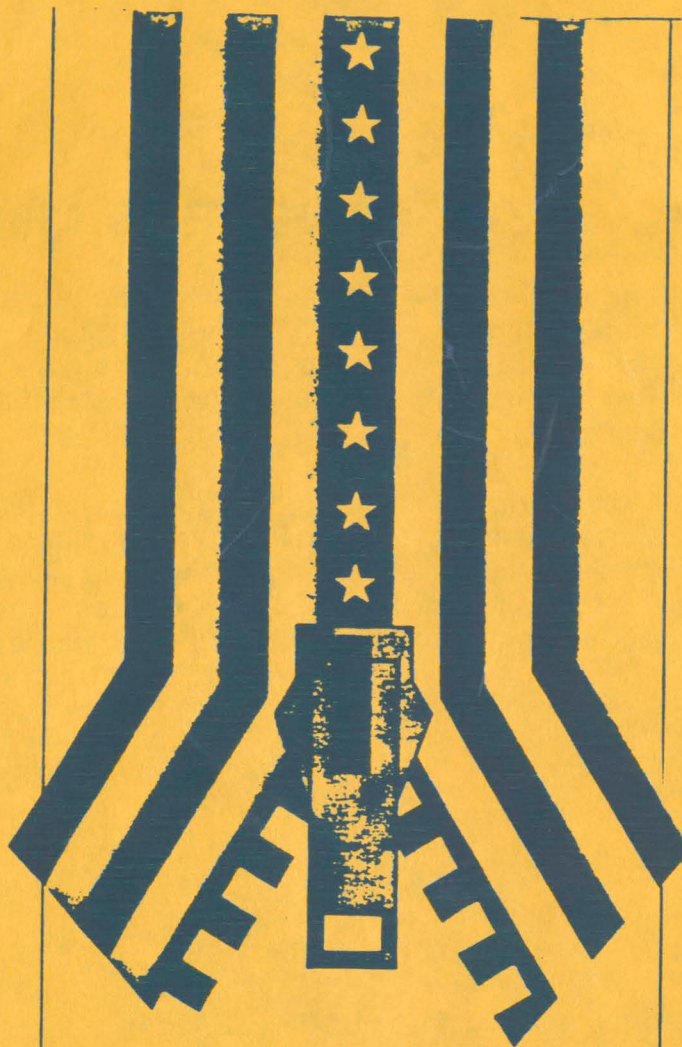
NYA SVERIGE-JUBILEET 1988

Nya Sverige-året gav alla amerikaner ett unikt tillfälle att närmare lära känna ett land, som i så hög grad bidragit till amerikansk kultur, vetenskap och industri. Sverige är en sällsynt blandning av urgammal tradition och ultramodern teknologi, och det har gjort vårt land välkänt över hela den amerikanska kontinenten.

Nya Sverige-året var en resolution som utfärdades av den amerikanska kongressen och undertecknades den 15 maj 1986 av president Reagan. Här ett utdrag: "Emedan Kungariket Sverige sände två fartyg 1638 för att grunda en koloni i det land som idag kallas Amerikas Förenta Stater ... beslutas härmed av Senaten och Kongressen att proklamera "Nya Sverige-året" 1988.

Visste Ni att ...

- 59 % av Sveriges yta är täckt av skog? (USA: 28 %)
- det finns 889 telefoner per 1000 svenskar? (850 per 1000 amerikaner)
- offentliga sektorn utgör 64.5 % av BNP? (USA: 36,7%)
- Sverige exporterar 25 % av BNP? (USA: 7,4 %)
- det finns 400 bilar per 1000 svenskar? (714 i USA)
- det nästan finns 35 amerikanska bilar per 1000 svenskar? (5 svenska bilar per 1000 invånare i USA)
- den svenska U-landshjälpen uppgår till 0,8 % av BNP? (i USA 0,24 % av BNP)
- Sverige är en av de fem länder som grundat kolonier i Nordamerika?
- USA är en av de tre viktigaste marknaderna för svenska produkter?
- köttkonsumtionen i USA nästan är dubbelt så hög som i Sverige?
- svenskarna äter 2,3 gånger mer fisk än amerikanerna?
- de svenska försvarskostnaderna utgör 2,9 % av BNP? (USA: 6,8%)
- den svenska mannens medellivslängd är 73,8 år? (USA: 70,8 år)
- svensken går på bio 2,3 gånger per år och en amerikan 4,6 gånger?

It's Swedish!

Svenska bidrag till vetenskap, teknologi och industri

En utställning arrangerad av Sveriges Industriförbund

Projektansvariga: Jan O. Berg och Per Sörbom

Planering och design: KREAB, Kreativ Information AB, Stockholm

Design och produktion: Erich Fischer Reklamateljé AB

Översättning av foldern "It's Swedish!" är gjord av Nordiska museet

NORDISKA
MUSEET

Sub. 20.10.1993